

4. Державна служба статистики України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

5. Обстеження умов життя домашніх господарств: «Витрати і ресурси домогосподарств України» // Державна служба статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Вацлавський О.І.

*Аспірант кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

ЕФЕКТИВНІСТЬ БЮДЖЕТНОГО КОНТРОЛЮ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

В умовах економічної кризи гостро постає питання обмеженості коштів та ефективного використання бюджетних ресурсів. З року в рік кількість виявлених бюджетних правопорушень зростає, що свідчить про надлишкові втрати матеріальних і фінансових ресурсів держави. Зменшити ризики їх нераціонального використання можна завдяки підвищенню ефективності бюджетного контролю. Здійснення заходів в цьому напрямку може також призвести до скорочення кількості обсягів бюджетних правопорушень державними підприємствами, бюджетними установами та організаціями, що суттєво збільшить рівень ефективності використання бюджетних коштів.

Бюджетний контроль на місцевому рівні являє собою сукупність контрольних заходів, які проводять спеціальні державні органи пов'язані з перевіркою законності, доцільності і ефективності утворення, розподілу та використання грошових фондів держави і органів місцевого самоврядування.

До спеціальних органів бюджетного контролю в Україні відносять: Державну аудиторську службу, Рахункову палату, Державну казначейську службу, Фіскальну службу, фінансові управління та відділи.

Діяльність органів фіскальної служби зорієнтована перш за все на забезпечення належного виконання дохідної частини бюджетів.

За ефективне та раціональне використання державних коштів відповідають: Державна аудиторська служба, Рахункова палата, Державна казначейська служба, фінансові управління та відділи.

Завдання Державної аудиторської служби у сфері бюджетного контролю перетинається із завданням Рахункової палати, а саме в частині контролю за використанням коштів Державного бюджету. При цьому Рахункова палата веде контроль переважно на рівні центральних органів управління державою, а Державна аудиторська служба – починаючи з бюджетних установ у селах аж до міністерств і відомств. Фінансові управління і відділи здійснюють контроль за цільовим використанням коштів, виділених із місцевих бюджетів.

Із вищезазначеного випливає, що провідне місце серед усіх спеціальних органів контролю у сфері раціонального та ефективного використання місцевих фінансових ресурсів належить Державній аудиторській службі.

У ході своєї роботи Державна аудиторська служба найбільше виявляє порушень щодо недоотримання фінансових ресурсів підприємствами, установами, організаціями та порушення, що призводять до незаконних, нецільових витрат та недостач.

Так, згідно аналітичних даних Державної аудиторської служби у 2013 р. в Тернопільській області було виявлено порушення щодо недоотримання фінансових ресурсів підприємств, установ, організацій, на суму 27158 млн. грн., рівень надходження даних коштів склав лише 31%. Аналогічні порушення було виявлено і на територіях Кіровоградської та Дніпропетровської областях на суми 12517 млн. грн. і 317058 млн. грн. Рівень надходження в них становив 55% та 12% (таб.1). У 2014 р. показники виявлених порушень щодо недоотримання фінансових ресурсів в Тернопільській, Кіровоградській та Дніпропетровській областях скоротилася відносно 2013 р. і відповідно становили 8016 млн. грн., 11331 млн. грн. та 35552 млн. грн. Рівень надходження коштів від даних порушень склав 46%, 35% та 19%. Це пояснюється перш за все неякісне проведення контрольних заходів та накладання з боку уряду заборон на проведення ревізій та перевірок даною службою. У 2015 р. сума виявлених порушень щодо недоотримання фінансових ресурсів в Тернопільській, Кіровоградській та Дніпропетровській областях почала продовжувати зменшуватись і становила 5222 млн. грн., 4755 млн. грн. та 40217 млн. грн. Рівень надходження коштів від даних порушень склав 62%, 50% і всього лиш 8%. Дана ситуація пояснюється тим, що в 2015 р. кількість перевірених підприємств, організацій, установ скоротилася в декілька раз відносно минулих років.

Таблиця 1

Основні показники роботи органі Державної аудиторської служби

	Тернопільська			Кіровоградська			Дніпропетровська		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Перевірено підприємств, установ, організацій (млн. грн.)	208	658	160	186	665	90	307	1087	182
Виявлено порушень щодо недоотримання фінансових ресурсів (млн. грн.)	27158	8016	5222	12517	11331	4755	317058	35552	40217
Забезпечено надходження фінансових ресурсів (млн. грн.)	8500	3666	3256	6816	3946	2393	38467	6831	3051
Рівень надходження фінансових ресурсів (%)	31	46	62	55	35	50	12	19	8

Складено автором на основі [1; 2; 3].

Ще одним основним показником роботи Державної аудиторської служби є виявлені фінансові порушення, що призвели до незаконних, нецільових витрат та недостач. Так у 2013 р. сума виявлених порушень на територіях Тернопільської, Кіровоградської та Дніпропетровської областях була 23378 млн. грн., 59411 млн. грн. та 260017 млн. грн. Рівень відшкодування був відповідно 80%, 51% та 20%. У 2014 р. Державною аудиторською службою в Тернопільській, Кіровоградській та Дніпропетровській областях було виявлено порушень на суму 19285 млн. грн., 37745 млн. грн. та 237498 млн. грн. Рівень відшкодування становив 67%, 57% та 48%. В порівнянні із 2013 р. суми порушень скоротилися через збільшення у рази кількість перевірок, що у свою чергу зробило їх без результативними. У 2015 р. відбулося збільшення суми виявлених фінансових порушень що призвели до незаконних, нецільових витрат та недостач відносно 2014 р. Дані суми в Тернопільській, Кіровоградській та Дніпропетровській областях становили 33991

млн. грн., 46771 млн. грн. та 177877 млн. грн. Але рівень відшкодування зменшив до 48%, 41% та 14%. (таб.2) Це пояснюється неефективною роботою працівників у напрямку відшкодування виявлених порушень, адже контрольний захід являється завершеним не тоді коли виявлено порушення, а коли виявлені порушення повністю відшкодовано.

Таблиця 2

Основні показники роботи органів Державної аудиторської служби

	Тернопільська			Кіровоградська			Дніпропетровська		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Перевірено підприємств, установ, організацій (млн. грн.)	208	658	160	186	665	90	307	1087	182
Виявлено фінансових порушень, що призвели до незаконних, нецільових витрат та недостач (млн. грн.)	23378	19285	33991	59411	37745	46771	260017	237408	177877
Відшкодовано незаконних та нецільових витрат, недостач (млн. грн.)	18730	12821	16198	30086	21505	19372	52385	113091	24584
Рівень відшкодування (%)	80	67	48	51	57	41	20	48	14

Складено автором на основі [1; 2; 3].

Отже, із вищезазначеного можна зробити висновок, що ефективність бюджетного контролю на місцевому рівні знаходиться на низькому рівні. Це насамперед пояснюється: низьким рівнем надходження фінансових ресурсів та рівнем відшкодування від виявлених контрольними органами порушень; великою кількістю проведених без результативних ревізій та перевірок, що у свою чергу перешкоджає нормальному робочому процесі на об'єктах контролю;

низька кваліфікація працівників органів бюджетного контролю; низький рівень превентивної функція з боку органів бюджетного контролю; відсутність чіткої політики держави у напрямку бюджетного контролю.

Вирішення саме цих проблем дозволить в подальшому збільшити рівень ефективності бюджетного контроль на місцевому.

Література:

1. Основні показники роботи органів Державної аудиторської служби / 2013 / Річний звіт [Електронний ресурс] Державна аудиторська служба України. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/102409>.
2. Основні показники роботи органів Державної аудиторської служби / 2014 / Річний звіт [Електронний ресурс] Державна аудиторська служба України. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/115346>.
3. Основні показники роботи органів Державної аудиторської служби / 2015 / Річний звіт [Електронний ресурс] Державна аудиторська служба України. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/122325>.

Горин В.П.

*К.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

Аракчєєва Ю.Д.

*Головний державний інспектор з юридичних питань
Червоноградської ОДПІ ГУДФС у Львівській обл.*

ДИСКУСІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

В умовах перманентної економічної нестабільності проблема підвищення ефективності податкового адміністрування набуває виняткової актуальності, оскільки від ефективності роботи органів фіскальної служби значною мірою залежать обсяги надходжень до бюджетів різних рівнів, а отже, – фінансова безпека держави, її спроможність реалізувати завдання соціально-економічного розвитку і, зрештою, підвищення суспільного добробуту. Між тим, на сьогодні на якість податкового адміністрування впливає цілий комплекс різнопланових чинників негативного характеру: по-перше, нестабільність та недосконалість податкового законодавства, коли